

Värmlands Orienteringsförbund

Protokoll

Distriktsstyrelsen Extra styrelsemöte 2021-02-11

Tid och plats	Zoom-möte 11/2 2021	
Närvarande ledamöter	Christina Gabrielsson Solweig Karlsson Britt-Marie Lundkvist Lars Nordström Håkan Lindberg Johanna Kindlund Linnea Landfors Marianne Gerborn	Distriktsordförande
Övriga deltagare	Monika Wikström	Protokollssekreterare
Lämnat återbud	Lars-Ola Westerlund	
Sammanträdet öppnande	§16 Distriktsordförande Christina Gabrielsson förklarar mötet öppnat och hälsar alla välkommen.	
Justering	§17 Styrelsen beslutar att utse Linnea Landfors att jämte mötesordförande Christina Gabrielsson justera protokollet	
Dagordning	§18 Styrelsen beslutar att fastställa utsänd dagordning.	
Föregående mötesprotokoll	§19 Styrelsen går igenom föregående mötesprotokoll. Styrelsen beslutar att lägga protokoll 1/21 till handlingarna. <i>Utbildningen Fifty/Fifty utgår och kommer att genomföras vid nästa fysiska möte.</i>	
PM för värmländsk kartproduktion 2021	§20 Styrelsen går igenom PM för värmländsk kartproduktion som VOF kartkonsulent Jonny Noreklint tagit fram, <i>se bilaga 1</i> Styrelsen beslutar att godkänna PM för värmländsk kartproduktion 2021.	

Ekonomi inför årsmötet	<p>§21 Resultat och Balans inte riktigt klara än. Resultatet blir runt +80 000 kr. Balansen ska kollas upp då ingångsvärdena inte stämmer och ska rättas till. Christina visar bilagan med uttaxering för 2021 och budgeten till Verksamhetsplanen 2021. Styrelsen beslutar att uttaxeringen för 2021 godtas, att budgeten för 2021 godkänns och att resultat och balans kommer så fort revisorerna har granskat ekonomin.</p>
Slutorden i årsberättelsen	<p>§22 Christina har skrivit slutorden till årsberättelsen 2020, <i>se bilaga 2</i> Styrelsen beslutar att ställa sig bakom slutorden.</p>
Årsmötet	<p>§23 Håkan Ahlqvist har tackat ja till att sitta som årsmötesordförande. Monika skriver protokoll. Styrelsen beslutar att kommittéerna får i uppdrag att berätta om sina planer för 2021 och att ett förmöte planeras in före årsmötet klockan 18.00</p>
Motioner till SOFT:s extra förbundsmöte	<p>§24 Styrelsen går igenom de två motioner som är ändrade inför SOFT:s extra förbundsmöte. Styrelsen beslutar att ställa sig bakom SOFT-styrelsens förslag.</p>
Styrelse-enkät	<p>§25 Christina har skickat ut en enkät till styrelsen och fått in svar. Utvärderingen är bara positiv rakt igenom och läggs till handlingarna.</p>
Nästa möte	<p>§26 Nästa möte planeras till onsdagen den 10/3 innan årsmötet. Monika skickar ut en Teamslänk.</p>
Avslutning	<p>§27 Christina avslutar mötet och tackar mötesdeltagarna.</p>

Vid protokollet

Justeras

Justeras

Monika Wikström
Sekreterare

Christina Gabrielsson
Mötesordförande

Linnea Landfors

PM

för värmländsk

kartproduktion

2021

Sändlista

Till: Kartansvarig i klubben
Klubbadresserna

För kännedom: Värmlands yrkesritare

Innehåll

1. Inledning
2. Registrering av kartprojekt
3. Planeringscykel
4. Grundkarta
5. Kvalitetssäkring/kartkontroll
6. Tryckning
7. Redovisning/arkivering av kartprojekt
8. Övrigt
9. VOF Kartkommitté

1. Inledning

Bakgrund

Det finns en hel del bestämmelser och regler som berör oss då vi ska ta fram kartor, oavsett kartskala. Till exempel behöver vi gå in på olika myndigheters hemsida för att finna information, vi behöver ha god kunskap om vad SOFT:s regelverk säger m.m. Dessutom så finns det specifika regler för kartproduktion i Värmland, regler som kanske inte finns någon annan stans.

Syfte

PM:et syftar till att:

- vara en hjälpare vid produktion av orienteringskartor,
- informera kartansvarig om några uppgifter i sin förening.

2. Registrering/inmutning av kartprojekt (enligt SOFT)

Förening som är medlem i SOFT och som avser att framställa en orienteringskarta över ett terrängområde, även stads-, eller parkområde, ska inregistrera området hos föreningens OF (Anm: d.v.s. Värmlands Orienteringsförbund, (VOF)) före arbetets början.

Även om området är beläget i ett annat distrikt sker registrering i det egna distriktet. Registreringen verkställs först när grann-distriktet lämnat sitt medgivande.

Mer om detta finns på SOFT:s hemsida under "Arrangera/kartfrågor".

3. Planeringscykel

Kontrollera att tilltänkt område kan användas. Riksantikvarieämbetet (www.raa.se) och gå vidare till sökverket *Fornsök* vilket ger goda upplysningar om det är lönt att rita en tävlingskarta med anledning av kulturminnen.

PM för värmländsk kartproduktion 2021

Även samråd med Länsstyrelsen kan behövas, för att kunna använda kartan för tävling. Länsstyrelserna har ett kartverktyg som finns på länsstyrelsens i respektive län hemsida. Längst ner på startsidan finns en flik med kartor och geodata www.lst-s.se

Skogsstyrelsen har en hemsida som bl.a. redovisar nyckelbiotoper: www.minasidor.skogsstyrelsen.se/skogensparlor.

Fyra år före tryck bör den del som ligger inom långtidsplanen fastställas och föreläggas länsstyrelsen och/eller kommunen (är ni flera klubbar i kommunen bör ni samverka). Markägarkontaktarna bör nu vara gjorda. Offertförfrågan till kartritare sänds ut (ev tidigare). Det är bra om kartritaren kan bearbeta laserdatan vintern före rekognoseringen.

Två år före tryckning/tävling genomförs rekognosering, digitalisering och kartkontroll.

Året före tryckning/tävling förbereds banläggning och eventuella revideringar (kan ev. ske tryckåret).

Tryckår – tävling! Sex månader för tävling ska/bör kartan vara färdig och slutlig kartkontroll kan då ske.

Följs denna planeringscykel så finns tidsmarginal om något går snett.

4. Grundkarta

För en bra karta behövs dels laserdata, dels ortofoto. Laserdata beställs hos Lantmäteriet (LM) till en kostnad av: startavgift 1000 kr, plus några kronor till per km² (kostnaden gäller företag medan föreningar har 90 % rabatt på priset). För områden som har ny laserdata – laserdata-skog – som det heter, tas ingen kostnad ut utan det är gratis att tanka hem från LM hemsida. Mer om det finns på LM hemsida www.lantmateriet.se/sv/Kartor-och-geografisk-information/geodataprodukter/produktlista/laserdata-skog. För ortofoto tillkommer ytterligare en engångskostnad på 1000 kr per beställning plus 10 kr per km² (Prisuppgifterna är från LM 2020-11-30). Observera att LM har flera användningsvillkor. Det är inte särskilt svårt att leva upp till dem, men det är bäst att följa dem.

Arbetet med att ta fram grundkartan görs av/beställs av kontrakterad kartritare.

Avser ni lämna rekognoserings-/digitaliseringsarbetet till någon som mot betalning utför arbetet bör skriftligt avtal avseende genomförande och upphovsrätt tecknas.

Ett standardavtal för kartritning, inkl. upphovsrätt, finns framtaget och hittas på SOFT:s hemsida för kartrelaterade stöddokument och filer, under rubriken *Kartframställning*. VOF:s kartansvarig kan bistå klubbarna med avtalstext.

5. Kvalitetssäkring/kartkontroll

Inom ramen för kvalitetssäkring av orienteringsarrangemang har SOFT beslutat om central kartkontroll av kartor som ska användas vid nivå 1-tävlingar, samt att distrikten ska låta genomföra kartkontroll av kartor för nivå 2- och 3-tävlingar.

Syftet med kvalitetssäkringen är mångfald och bland annat:

PM för värmländsk kartproduktion 2021

- att följa upp så att kartan följer kartnormens – ISOM 2017-2 (skogsnorm) eller ISSOM 2019 (sprintnorm) – intentioner.

Kvalitetssäkring (kartkontroll) ska, enligt SOFT:s anvisningar TA 4.4 och 14.4 (Tävlingsregler och Anvisningar i grenen orienteringslöpning), göras på samtliga orienteringskartor för tävlingsbruk (nivå 1 – 3). Vid kontroll av klubbritade kartor samt kartor ritade av utländska kartritare, läggs större tonvikt på terrängbesök och samtal med kartritaren. Den digitala kontrollen utförs av VOF kartansvarig (som en av SOFT godkänd/utbildad kartkontrollant), medan klubbarna – i enlighet med VOF årsmötesbeslut 2016 – genomför kartkontrollen i fält.

Värmländsk kartkontroll ska bedrivas i följande ordning:

- Klubben gör sin kartkontroll med av VOF utbildade klubbkartkontrollanter.
- Klubben skickar rapport (*Protokoll för kartkontroll* – framtagen av SOFT) samt kartfil till VOF, som granskar dessa.
- Vid behov gör VOF kartkontrollant besök i terrängen och stämmer av.
- Klubben följer upp åsikterna från kartkontrollarbetet, och ser till att åsikterna blir åtgärdade.
- Därefter kan kartan godkännas. Godkännandet sker av klubben och VOF gemensamt och skriftligen i *Protokoll för kartkontroll* – finns på VOF hemsida.

VOF utbildar klubbens kartkontrollanter. Klubbarna ombeds därför kontakta VOF kartansvarig för inplanering av kartkontrollutbildningen. Gärna flera klubbar samtidigt.

Instruktion för kartkontroll finns på SOFT:s hemsida, respektive kan erhållas från VOF kartansvarige.

Godkännande av kartan

SOFT godkännandemärke och distriktets löpnummer (S-nummer) delges av VOF kartansvarige. S-nummer delas ut till alla kartor som ritas i Värmland. För att få använda SOFT:s godkännandemärke krävs godkänd kartkontroll (skriftlig rapport med kartfil ska ha inkommit till VOF). I och med att kartan får rätt till ett godkännandemärke faktureras klubben en avgift (se bilaga 1). Det är viktigt att även vid smärre förändringar söka nytt S-nummer för att kunna skilja mellan gammal karta och reviderad karta.

Gör upp med kartritaren vem som beställer S-nummer, för det kan endera kartritaren eller klubben göra.

Typ av karta	Nytt S-Nr	Kvalitetskontroll	Godkännandemärke
Lärkarta	Ja	Nej	Nej
Skolgårdskarta	Ja	Nej	Nej
Nyritning	Ja	Ja	Ja
Ytrevidering max 1–2 dagar	Ja	Dialog	Ja
Ytrevidering mer än 2 dagar	Ja	Ja	Ja
Revidering 1 dag	Ja	Dialog	Ja
Revidering mer än 1 dag	Ja	Ja	Ja
Liten revidering av klubb typ ny stig / nytt hygge (givetvis med upphovsmannens godkännande)	Ja	Dialog	Ja

Sanktion för tävling får, enligt tävlingsreglerna TA 4.4.1, endast ges där godkänd karta används. SOFT:s godkännandemärke får endast användas efter skriftligt godkännande av VOF kartansvarig.

6. Tryckning

SOFT:s rekommendationer avseende kvalitetssäkring av arrangemang ska följas.

Tryckning av karta kan i princip ske på två olika sätt:

- Offsettryck är kvalitetsmässigt fortfarande den bästa trycktekniken för orienteringskartor.
- Digitalutskrift, som blir allt vanligare i takt med utvecklingen av tekniken. Digitalutskrift är billigast vid liten tryckupplaga (mindre än ca 1000 ex). Använd av SOFT certifierade kartutskrivare, samt kolla kartan själv i god tid före tävling. Certifieringen omfattar person/skrivare/inställningar/papperskvalité. Certifieringen gäller ett år i taget. För mer om certifiering se SOFT:s hemsida.

Digitalutskrift bör, för närvarande, inte utföras i skala 1:15 000.

Vid tveksamheter om digitalutskriftens kvalitet kontakta VOF kartansvarige för rådgivning.

Papperskvalitén har ett stort avgörande hur färgerna absorberas och behålls, respektive inte flyter ut vid väta. Använd därför rekommenderade papperssorter.

Värmländsk kvalitetssäkring av karttryck (miniminivå)

<u>Nivå 1:</u>	Profil- och Värdear-rangemang: SM, Tio-MILA Skala 1:10 000 USM, Junior Cup	Skala 1:15 000 trycks i offset offset för DH 16–21 Använd certifierad digitalutskrift för övriga
<u>Nivå 2:</u>	DM och nationella tävlingar	Använd certifierad digitalutskrift Skala 1:15 000 bör tryckas i offset
<u>Nivå 3:</u>	Distriktstävlingar	Digitalutskrift, rådfråga gärna VOF kartansvarig. Viktigt att "rätt paper" används.
<u>Övrigt:</u>	Närtävlingar	Bra digitalutskrift, rådfråga gärna VOF kartansvarig.

Spridningstillstånd

Den 1 maj 2016 trädde en ny lag och förordning i kraft när det gäller skydd för geografisk information. Den innebär att det inte längre krävs spridningstillstånd för orienteringskartor.

Den nya regleringen innebär bland annat att kravet på spridningstillstånd för landgeografisk information begränsas så att det enbart gäller information som inhämtats från luftfartyg genom fotografering eller liknande registreringar. Det betyder att det inte längre krävs spridningstillstånd för orienteringskartor, förutsatt att man inte använder information som insamlats från luften via exempelvis en drönare och som inte är spridningsgodkänt tidigare.

Följande lagparagrafer gäller:

Lag (2016:319) och förordning (2016:320) om skydd för geografisk information kommer att träda i kraft den 1 maj 2016 och ersätter lag (1993:1743) och förordning (1993:1745) om skydd för landskapsinformation.

Upphovsrätten

Upphovsrätten har två sidor. Den ena är ekonomisk och reglerar rätten att utnyttja verket genom att framställa fler exemplar, eller på annat sätt göra det tillgängligt för allmänheten. Den andra delen utgörs av den ideella rätten och reglerar på vilket sätt som upphovsmannen ska namnges, samt vilka ändringar och vilken publicering som anses kunna ske utan att upphovsmannen kränks (se vidare bilaga 2).

Utdrag ur kartdatabas

Utdrag är en del av en karta/kartdatabas som används vid ett speciellt tillfälle, exempelvis en tävling. Utdragets storlek kan variera mellan de olika banorna. För utdrag ur karta gäller i princip samma krav på uppgifter i kartdeklarationen som för huvudkartan. Väl medveten om att det ibland kan vara svårt att få plats med allt som ingår i en kartdeklaration, så gäller i vart fall följande minimikrav på innehåll i kartdeklarationen och övrig information: **Utdrag ur karta** skriv här: kartans namn, karritare, lokala tecken, S-nummer, kartskala och norrpil.

Skulle dessa uppgifter ändå inte få plats på utdraget så skriv in uppgifterna i tävlingens PM.

Nytryck

Vid nytryck utan förändring av kartbilden används det gamla S-numret. Tryckår behöver inte ändras och spridningstillstånd behöver inte sökas på nytt.

Vid all revidering ska kartan ges ett nytt S-nummer. Detta underlättar så att ni inte till exempel förväxlar gamla och nya karttryck.

7. Redovisning/arkivering av kartprojekt

Efter avslutat kartprojekt ska en redovisning ske till VOF kartansvarig. Denna redovisning är mycket viktig för planering, statistik, kartekonomi och marknadsföring på distrikts- och riksnivå.

Två exemplar av varje producerad karta (även särtryck, färgtryck, skolkartor, skolgårdskartor och reviderade kartor etc.) ska skickas till VOF:s kansli direkt efter tryck, för fördelning enligt nedan:

- Ett ex. behålls på kansliet i VOF samlade produktion av egenritade kartor från och med 1954.
- Ett ex. skickas till Värmlandsarkiv genom VOF försorg.

På VOF kansli dataregistreras faktauppgifter om alla värmländska kartor från 1954. Dessutom bör ni låta göra era kartor tillgängliga för försäljning på SOFT:s hemsida.

8. Övrigt

Förutom detta PM så finns det 10 publikationer som bör finnas hos alla kartproducerande klubbar. Se SOFT-förlagets katalog beträffande priser m.m.

1. Boken "Kartritning" finns på SOFT-förlaget och är mycket bra som handbok för alla kartintresserade.
2. Häftet "Mark och Vilt" (1996 års utgåva) finns på SOFT-förlaget. Ombärlig vid mark/vilt/kartritningsfrågor.
3. Internationella skogsnormen, ISOM 2017-2 och sprintnormen ISSOM 2019, finns på SOFT-förlaget/-hemsidan.
4. Boken "Orientering - på naturens och samhällets villkor" (1998) SOFT-förlaget.
5. SOFT:s tävlingsregler.
6. SOFT:s anvisningar.
7. Naturvårdverkets Allmänna Råd 96:4 "Orientering och andra friluftssammanslagningar".
8. "Allemansrätten - vad säger lagen", utges av Naturvårdsverket.
9. SOFT:s naturpolicy, Allemansrätten och orientering från 2012
10. SOFT:s kartpolicy

Officiella hemsidor:

SOFT:	www.svenskorientering.se
VOF:	www.svenskorientering.se/distriktsförbund/varmland
Lantmäteriet:	www.lantmateriet.se
Riksantikvarieämbetet:	www.raa.se
Nationell kartdatabas:	www.omaps.se
Länsstyrelsen i Värmland:	www.lsty-s.se

SOFT:s kontaktperson i kartfrågor är Niklas Wrane; niklas.wrane@orientering.se; 070-670 81 05.

9. VOF Kartkommitté

VOF har inte längre någon kartkommitté. Däremot finns en kartansvarig (för närvarande Jonny Noreklint) som ingår i tävlingskommittén, samt Gunnar Johansson som är kontaktperson i markfrågor. I vissa frågor kan även Monika Wikström på VOF kansli hjälpa till.

Jonny Noreklint	Kartansvarig	jonny.noreklint@gmail.com	070-685 22 20
Gunnar Johansson	Markkontakt	me70319@tele2.se	0590-500 62
Monika Wikström	VOF kansliet	monika.wikstrom@ihvarmland.se	010-476 47 76

Bilagor:

Bilaga 1	Instruktion för kartkontroll
Bilaga 2	Upphovsrätten
Bilaga 3	Rapportformulär för kartkontroll

Instruktion för kartkontroll

Praktiskt genomförande

Klubbkontrollanten väljer själv om han vill göra kontrollen ensam eller tillsammans med kartritaren. Kontrollen inleds med att kontrollera kartfilen och att den stämmer överens med kartnormen.

Kontrollen utförs på två till tre olika typer av områden, var och en ca 0,2-0,5 km² stora.

Huvudsyftet med kontrollen är att se så att kartan är ritad enligt kartnormen och att se på generaliseringsgrad och helhetsbild enligt följande:

- att generaliseringen ligger på en lagom nivå för att få en bra läsbarhet samtidigt som inga, för den tävlande, viktiga detaljer utelämnats,
- att noggrannheten är sådan att en (elit-)löpare i tävlingsfart inte uppfattar några lägesfel,
- att kurvbildens formriktighet är hög och jämn,
- att rekognosören/-erna varit överallt och att man inte kan märka variation i klassificeringen där flera ritare medverkat,
- att hänsyn tagits till förändringar i vegetationen under produktionstiden,
- kontroll av OCAD-filen avseende symboluppsättning m.m.
- kartans läsbarhet har högsta prioritet.

För mer om kartkontrollen se rapportformuläret (bilaga 3).

Rapportformulär efter utförd kartkontroll

I bilaga 3 finns det rapportformulär som ska fyllas i. Formuläret är framtaget av SOFT. Rapporten ska sändas till: VOF kartansvarig, kartritaren och beställande klubb.

Kartfilen bifogas rapporten som bägge sänds till VOF kartansvarige, enligt mejladress punkt 9 ovan.

Tycker VOF eller klubben att det finns anledning till ytterligare terrängbesök gör VOF kartansvarig det, gärna tillsammans med klubben och kartritaren.

På den färdiga kartan ska under kartkontroll stå: Digitalkontroll **Värmlands OF**; Fältkontroll **klubbens namn** (eller annan).

Kartor som inte ska användas för tävling erfordrar ingen kvalitetskontroll/godkännande av VOF, däremot ska kartan få ett S-nummer, och föras in i VOF:s kartstatistik.

Ekonomi

VOF Tekniska kommitté (och fastställt av VOF styrelse 2021-xx-xx) har beslutat att göra följande distinktioner, vid kartkontroll utförd av VOF kartkontrollanter, vad avser avgifter:

Lärkartor, särtryck ur större kartor, träningskartor och "icke tävlingskartor" kontrolleras inte utan registreras och ges ett S-nummer. SOFT:s godkännandemärke får inte användas.	0 kr
Digitalkontroll av VOF	300 kr
Kostnad för ett terrängbesök	Km ers + 600 kr
Kostnad per extra terrängbesök	Km ers + 200 kr/tim

Upphovsrätt

Ekonomiska upphovsrätten

Utgångspunkten är att upphovsrätten tillkommer den eller de som ritat kartan. Normalt överläts dock upphovsrätten till beställaren i och med att beställaren betalar för det arbete som upphovsmannen utfört. I avtal kan man emellertid avtala att upphovsrätten ligger kvar hos kartritaren, trots att klubben har betalat för arbetet. VOF vill bestämt avråda från ett sådant förfaringssätt. Den ekonomiska upphovsrätten bör ligga hos klubben, annars kan det i långa loppet bli en dyr affär, även om det kanske blir lite billigare för tillfället. Om kartritaren behåller upphovsrätten innebär det att man tappar kontrollen över kartan och i fortsättningen är hänvisad att förhandla med upphovsrättsinnehavaren varje gång man vill göra förändringar i kartan. Någon förhandling behöver dock inte ske om förändringarna blir så genomgripande att kartan kan betraktas som ett nytt "verk".

Piratkopiering

Copyrightsymbolen gäller inte för verk som endast behöver skydd i Sverige. För att skydda sin karta mot piratkopiering är det bättre att kartan förses med texten **"Får ej mångfaldigas utan tillstånd av upphovsrättsinnehavaren"**. Uppdagad piratkopiering kan kartägaren troligtvis inte räkna med någon större ersättning än vad en försäljningsintäkt skulle inbringa. I allvarliga fall kan påföljden bli böter eller fängelse.

Ett bra sätt att hålla kontroll över den kopiering man eventuellt gett tillstånd till, är att tillverka små klistermärken som fästs på alla kopierade kartor. Den som innehar upphovsrätten säljer klistermärken istället för kartor. Fungerande system finns i Danmark.

Kopiering för personligt bruk

Det finns inget absolut förbud att kopiera kartor. Huvudregeln är att det endast är den som innehar upphovsrätten som har rätt att mångfaldiga verket (kartan). Denna huvudregel är emellertid försedd med ett undantag.

För personligt bruk är det tillåtet att kopiera kartor, tidningsartiklar, delar av böcker med mera. Skälet till detta är enkelt. Det är helt enkelt omöjligt att kontrollera efterlevnaden.

Med "eget bruk" avses inte bara kopiering för eget behov och bruk inom den närmaste familje- och vänskretsen, utan också till exempel kollegors bruk på arbetsplatsen. Av detta följer att kopiering av kartor i ett par exemplar för nyttjande av kompisar i klubben mycket väl kan vara tillåten. Det bör dock observeras att endast enstaka kopior får göras med stöd av lagen. Det innebär att kopiering av en specifik karta endast kan ske vid ett enstaka tillfälle.

Det finns ingen parallell med skolornas rätt att fritt kopiera läromedel. Inom utbildningsväsendet har man rätt att kopiera via en så kallad avtalslicens. Någon avtalslicens för kartor finns inte och därmed är det inte tillåtet att kopiera utan upphovsrättsinnehavarens tillstånd.

Ideella upphovsrätten

Upphovsmannen har rätt att bli angiven som upphovsman i den omfattningen "allmänt godtagna branschsedvänjor" kräver. Branschsedvänjorna inom området orienteringskartor är för tillfället inte helt entydiga i och med övergången till digital teknik och kartdatabaser.

Nuvarande branschsedvana utgår från tuschritade kartor och innebär att den som nyritar en karta finns angiven fram tills dess att kartan ritas om. Vid revidering anges den som ursprungligen gjorde kartan och den som reviderat. När sedan kartan en gång helt ritas om igen anges den som gör det jobbet och som grundmaterial anges "äldre karta".

I och med datoriseringen blir det dock svårare att avgöra vem som är upphovsmannen. Vi kommer inte längre att helt rita om kartor på det sätt vi tidigare gjort. Är arbetet bra och riktigt gjort från början, kommer ändringarna att inskränka sig till att en mindre del av detaljerna justeras. Kartans grundstomme kan leva under många, många år.

För bra ritade kartor, i "stabila" områden, utgör dessa regler inga egentliga problem. Många faktorer kan emellertid inträffa då det blir besvärligt att tolka vad som är "allmänt godtagna branschsedvänjor" och vad som är rimligt att göra. Exempel på detta kan vara:

- Ett flertal ritare har vid olika tillfällen ritat olika delar och olika mycket av kartan varför listan blir lång.
- Arbetet kan ha blivit godkänt utan att hålla den standard som beställaren tänkt sig och som kartnormen anger.

Kartnormen förändras så att kartan efter ett antal år upplevs som omodern och dålig. Antalet ändringar blir så stort att det börjar bli tveksamt om ursprungsverket fortfarande existerar. En branschrekommendation skulle kunna se ut så här:

Så länge kartbilden till väsentliga delar är oförändrad ska den ursprunglige upphovsmannen anges tillsammans med den/de som svarade för den senaste revideringen. Detta gäller i högst 50 år. Upphovsmannen har rätten att avsäga sig den ideella upphovsrätten och få sitt namn struket.

Med tanke på dagens tillämpning av "allmänt godtagna branschsedvänjor" och att 50 år är en mycket lång period för orienteringskartor bör reglerna tillämpas med sunt förnuft, dock utan att åsidosätta upphovsmannens rimliga krav.

Upphovsmannen får inte kränkas

En karta får inte ändras på ett sådant sätt att upphovsmannens personliga anseende kränks. Detta är en mycket komplex fråga. Inte blir det lättare av att kartritning är en blandning mellan fritt skapande och detaljerade regler. För att ange en rimlig nivå bör följande gälla:

1. Klubben har rätt att ändra i kartbilden så länge detta är i överensstämmelse med kartnormen.
2. Måste någon annan göra ändringar i ett sent skede i samband med nyproduktion, ska upphovsmannen informeras om planerade ändringar och ges möjlighet att ge sin syn på saken. Uppstår oenighet om hur kartnormen ska tolkas avgörs frågan av VOF. Uppstår behovet av förändringar, så sent att upphovsmannens synpunkter inte hinner inhämtas, har klubben rätt att ändra om ändringarna är i överensstämmelse med kartnormen och kartans manér i övrigt. Upphovsmannen ska informeras om åtgärden.
3. Vid revideringar under kartans tio första år ligger informationsplikten hos klubben, men därefter ankommer det på upphovsmannen att hålla sig informerad.

Allmänt

Den ideella upphovsrätten är densamma, oavsett om kartan är ideellt ritad eller ritad mot betalning. För att undvika framtida tvister, bör skriftliga avtal alltid upprättas mellan klubb och karritare.

Relevanta rättsfall saknas varför tolkningar och gränsdragningar blir besvärliga. Ärlighet och sunt förnuft måste därför sättas i högsätet.

På kartan bör det med text framgå att kartan är upphovsrättsskyddad av klubben.

FYLLS I AV KARTKONTROLLANT

Protokoll för kartkontroll

VERSION 2018-11-22 – framtagen av SOFT och kompletterad (tabellen ”Teknisk avvikelse rapport” har utökats) av VOF 2020-05-31.

Kartuppgifter

Kartans namn	
Kartbeställare (namn, mobil och e-post)	
Karritare (namn, mobil och e-post)	
Kartkontrollant (namn, mobil och e-post)	

Syfte med protokollet

Protokollet fylls i under projektets gång och används som ett arbetsdokument.

Vid varje rapportering är sändlistan karritare och beställande förening.

Då kontrollen är utförd skickas protokollet till SOFT (nivå 1) eller VOF (nivå 2 och 3). Är kartan godkänd erhålls då godkännandemärke efter att digital kontroll (görs av SOFT eller VOF) har utförts.

1. Gå igenom SOFT:s hemsida för vad regelverket säger om kartkontroll:
<http://www.svenskorientering.se/Arrangera/kartfragor/kartkontrollochgodkandkarta/>
2. För utförandet av själva kontrollen, följ den steg för steg-guide som finns framtagen:
<http://www.svenskorientering.se/Arrangera/kartfragor/kartkontrollochgodkandkarta/Attkontrolleraenkarta/>

Terrängrapport

Inled varje delrapport med datum. Låt tidigare kommentarer stå kvar. Byt ut den lila texten mot rött = behöver åtgärdas för godkänd karta, grönt = behöver inte åtgärdas, orange = bör åtgärdas.

Generalisering

Är kartan ritad i enlighet med kartnormen avseende generaliseringsgrad, d.v.s. är objekt med, respektive utelämnade, på en begriplig nivå?

[Datum] Fyll i kommentar här ...

Är redovisade objekt begripliga, d.v.s. har kartan en bra terrängförståelse? Har tydliga föremål i terrängen överdrivits på kartan och otydliga föremål i terrängen nedtonats på kartan? Utgångspunkten ska vara hur elitorienteraren uppfattar kartan i tävlingsfart.

[Datum] Fyll i kommentar här ...

Läges- och formriktighet

Stämmer kartobjektens lägesriktighet, d.v.s. ligger objekten rätt i förhållande till varandra? Ex: Har ytor rätt form? Har stigar och bäckar rätt form? Har små höjder rätt form? Är avlånga höjder avlånga på kartan och inte runda? O.s.v.

[Datum] Fyll i kommentar här ...

Likformighet

Håller kartan en jämn nivå över hela det område kartan täcker? Varierar kartan i detaljrikedom ska nivån inom ett område med samma detaljeringsgrad vara så lika som möjligt inom det området, men får avvika mot övriga områden.

[Datum] Fyll i kommentar här ...

Övriga kommentarer

[Datum] Fyll i kommentar här ...

Teknisk avvikelserapport (ISOM 2017-2)

Vid avvikelse, fyll i vad, alternativt antal, och skriv en kommentar, samt förslag till åtgärd. Byt ut lila text mot rött = behöver åtgärdas för godkänd karta, grönt = behöver inte åtgärdas, orange = bör åtgärdas. Flytta gärna ihop de rader med objekt som har noll avvikelser, så blir det lättare att läsa.

Granskat	Objekt	Vad säger kartnormen?	Avvikelser från kartnormen	Kommentar	Förslag till åtgärd
Rätt ekvidistans + att stödkurva används			Ja / nej	Fyll i här ...	
Rätt symbol-uppsättning och i rätt färger			Ja / nej	Fyll i här ...	
Rätta symbolstorlekar			Ja / nej	Fyll i här ...	
Minsta tillåtna längd					
Granskat	Objekt	Vad säger kartnormen?	Avvikelser från kartnormen	Kommentar	Förslag till åtgärd
	101 Höjdkurva, grop	Kortaste längd för en höjd och grop (13,5 m) YM. Minsta bredd för en höjd (9 m) YM	X st < 13,5 m	Fyll i här ...	Förstora eller byt till 109-110
	103 Hjälpkurva, grop	Kortaste längd för hjälpkurvehöjd och grop (16,5 m) YM	X st < 16,5 m	Fyll i här ...	Förstora, byt till 109-112 eller ta bort
	104 Skärning	Kortaste längd (9 m)	X st < 9 m	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort
	105 Jordvall	Kortaste längd (21 m)	X st < 21 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	106 Otydlig jordvall	Kortaste längd (55 m)	X st < 55 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	107 Erosionsfåra	Kortaste längd (17 m)	X st < 17 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	108 Liten fåra	Kortaste längd (3 punkter; 17 m)	X st < 17 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	201 Opasserbar brant – 9,0 m	Kortaste längd rakt linjeslut (9 m)	X st < 9 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	201 Opasserbar brant - 6,0 m	Kortaste längd runt linjeslut (10,5 m)	X st < 10,5 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	202 Passerbar brant – 9,0 m	Kortaste längd, rakt linjeslut (9 m)	X st < 9 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	202 Passerbar brant – 6,0 m	Kortaste längd, runt linjeslut (9,75 m)	X st < 9,75 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	215 Värngång	Kortaste längd (15 m)	X st < 15 m	Fyll i här ...	Förläng, byt till 107-108, eller ta bort
	304 Passerbart vattendrag	Kortaste längd friliggande (15 m)	X st < 15 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	305 Passerbart litet vattendrag	Kortaste längd friliggande (15 m)	X st < 15 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	306 Mindre vattendrag	Kortaste längd, friliggande (41 m)	X st < 41 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	309 Surdrag	Kortaste längd, två punkter (10,5 m)	X st < 10,5 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	416 Tydlig beståndsgräns	Kortaste längd för svarta punkter (37 m) minst 5 punkter Kortaste längd för gröna linjer (27 m) minst 4 streck	X st < 37 m, svart X st < 27 m, grön	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	504 Körväg	Kortaste längd (friliggande) två streck – 94 m	X st < 94 m	Fyll i här ...	Förläng, byt till 505 eller ta bort.
	505 Stor stig	Kortaste längd (friliggande) två streck – 64 m	X st < 64 m	Fyll i här ...	Förläng, byt till 506 eller ta bort.
	506 Liten stig	Kortaste längd (friliggande) två	X st < 34 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort.

		streck – 34 m			
	507 Liten otydlig stig	Kortaste längd två delar med dubbla streck – 79,5 m	X st < 79,5 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort.
	508 Rågång, drivningsväg eller annan smal öppning	Kortaste längd två streck – 48 m	X st < 48 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort.
	513 Mur	Kortaste längd (21 m)	X st < 21 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	514 Otydlig mur	Kortaste längd (55 m)	X st < 55 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	515 Opasserbar mur	Kortaste längd (45 m)	X st < 45 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	516 Stängsel	Kortaste längd (22,5 m)	X st < 22,5 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort
	517 Raserat stängsel	Kortaste längd (55 m)	X st < 55 m	Fyll i här ...	Förläng, byt till 516 eller ta bort
	518 Opasserbart stängsel	Kortaste längd (30 m)	X st < 30 m	Fyll i här ...	Förläng eller ta bort

Minsta tillåtna minimimått av ytor

Granskat	Objekt	Vad säger kartnormen?	Avvikelser från kartnormen	Kommentar	Förslag till åtgärd
	206 Gigantisk sten	Minsta yta < 67 m ²	X st < 67 m ²	Fyll i här ...	Förstora (dra isär) eller ta bort.
	210 Stenig mark: löphindrande	Minsta yta < 100 m ² .	X st < 100 m ²	Fyll i här ...	Förstora (dra isär) eller ta bort.
	211 Stenig mark: svårlopt	Minsta yta < 64 m ² .	X st < 64 m ²	Fyll i här ...	Förstora (dra isär) eller ta bort.
	212 Stenig mark: svårframkomlig	Minsta yta < 49 m ² .	X st < 49 m ²	Fyll i här ...	Förstora (dra isär) eller ta bort.
	213 Sandområde	Minsta yta (225 m ²)	X st < 225 m ²	Fyll i här ...	Förstora (dra isär) eller ta bort.
	214 Berg i dagen	Minsta yta (225 m ²)	X st < 225 m ²	Fyll i här ...	Förstora (dra isär) eller ta bort.
	301 Sjö	Minsta yta < (64 m ²) Minsta bredd: 0,3 mm.	X st < 64 m ²	Fyll i här ...	Förstora, byt till 302, eller ta bort.
	302 Göl	Minsta yta < 0,5 mm ² (112 m ²) Minsta bredd: 0,3 mm.	X st < 112 m ²	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort.
	307 Opasserbar sankmark	Minsta yta IM (112 m ²)	X st < 112 m ²	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort.
	308 Sankmark	Minsta yta (45 m ²)	X st < 45 m ²	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort.
	310 Otydlig sankmark	Minsta yta (315 m ²)	X st < 315 m ²	Fyll i här ...	Förstora, byt till 308, eller ta bort.
	401 Öppen lättlopt mark	Minsta yta < 0,30 mm ² (110 m ²)	X st < 110 m ²	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort.
	402 Öppen lättlopt mark med spridd vegetation	Minsta yta < 4 mm ² (900 m ²). Minsta bredd: 1,5 mm (22,5 m).	X st < 900 m ²	Fyll i här ...	Förstora, byt till 401, eller ta bort.
	403 Öppen mark med normal löpbarhet	Minsta yta < 1 mm ² (225 m ²)	X st < 225 m ²	Fyll i här ...	Förstora, förstärka (byt till 401), eller ta bort.
	404 Öppen mark med normal löpbarhet och spridd vegetation	Minsta yta < 6,25 mm ² (1406 m ²). Minsta bredd: 1,5 mm (22,5 m).	X st < 1406 m ²	Fyll i här ...	Förstora, byt till 403, eller ta bort.
	404.001 Öppen mark med normal löpbarhet och spridd vegetation (gröna prickar)	Minsta yta < 6,25 mm ² (1406 m ²). Minsta bredd: 1,5 mm (22,5 m).	X st < 1406 m ²	Fyll i här ...	Förstora, byt till 403, eller ta bort.
	405 Skog	Minsta yta < 1 mm ² (225 m ²)	X st < 225 m ²	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort.
	406 Skog: löphindrande	Minsta yta < 1 mm ² (225 m ²). Minsta bredd: 0,4 mm (6 m).	X st < 225 m ²	Fyll i här ...	Förstora, förstärka, eller ta bort.

	407 Undervegetation, löphindrande	Minsta yta: 1,5 x 1 mm (22,5 x 15 m).	X st < 337,5 m ²	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort.
	408 Skog: svårlöpt	Minsta yta < 0,49 mm ² (110 m ²). Minsta bredd: 0,3 mm (4,5 m).	X st < 110 m ²	Fyll i här ...	Förstora, förstärka, eller ta bort.
	409 Undervegetation, svårlöpt	Minsta yta < 1 mm ² (225 m ²).	X st < 225 m ²	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort.
	410 Skog: svårframkomlig	< 0,30 mm ² (64 m ²). Minsta bredd: 0,35 mm (5 m).	X st < 64 m ²	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort.
	501 Hårdgjord yta	Minsta yta (225 m ²)	X st < 225 m ²	Fyll i här ...	Förstora, byt till 401 eller ta bort.
	521.001 Mycket stor byggnad	Minsta yta 75x75 m (5625 m ²)	X st < 5625 m ²	Fyll i här ...	Byt till 521.
	522 Skärmtak	Minsta yta 81 m ²	X st < 81 m ²	Fyll i här ...	Förstora eller ta bort.
Granskat	Objekt	Vad säger kartnormen?	Avvikelser från kartnormen	Kommentar	Förslag till åtgärd
	Minsta avstånd mellan punktobjekt av samma färg	Generellt > 0,15 mm	X st < 0,15 mm	Fyll i här ...	Dra isär eller plocka bort.
	Minsta avstånd mellan linjeobjekt av samma färg	Generellt > 0,15 mm	X st < 0,15 mm	Fyll i här ...	Dra isär eller plocka bort.
	Minsta avstånd mellan opasserbara branter	Generellt > 0,30 mm	X st < 0,30 mm	Fyll i här ...	Dra isär eller plocka bort.
	Minsta avstånd mellan passerbara branter	Måste vara > 0,20 mm	X st < 0,20 mm	Fyll i här ...	Dra isär eller plocka bort.
	Användande av hjälpkurvor	Ej onödigt många, ej för korta eller för långa	Fyll i här ...	Fyll i här ...	Fyll i här ...
	Övrigt, t ex lutningsstreck, klipp i meridianer etc.	För få lutningsstreck, för få klipp i meridianer etc.	Fyll i här ...	Fyll i här ...	Fyll i här ...

Övriga granskade delar (eventuella anmärkningar ska ses som rekommendationer för bättre läsbarhet)

Granskat	Kommentar	Förslag till åtgärd
Allmän kartografisk översyn och digitalisering, till exempel texters placering, taggiga höjdkurvor m.m.	Fyll i här ...	Fyll i här ...
Yttecknet stenig mark ska vara minst tre punkter och ha max 0,6 mm (210, löphindrande), 0,4 mm (211, svårlöpt) resp. 0,32 mm (212, svårframkomlig) mellan punkterna. De får inte ligga på en rad (det är ett yttecken). Punkterna bör vara placerade slumpmässigt utan att påverka redovisningen av viktiga terrängföremål (t ex ligga på höjdkurvor).	Fyll i här ...	Fyll i här ...
Övrigt	Fyll i här ...	Fyll i här ...

Signering

Kartkontrollantens underskrift.

.....
Datum och ort

.....
Underskrift, kartkontrollant

.....
Namnförtydligande (textat)

Kartkontrollantens underskrift.

.....
Datum och ort

.....
Underskrift, kartkontrollant

.....
Namnförtydligande (textat)

Slutord

Det går inte att summera år 2020 utan att först nämna vilken påverkan Corona-pandemin fått på orienteringsverksamheten i Värmland. Det har varit många inställda arrangemang. Men allt eftersom året löpte på så visade det sig att det också fått positiv påverkan med ökad aktivitet på våra motionsarrangemang. Öväntat, men välkommet!

Pandemin fick genomslag i mars och redan direkt fick det en stor påverkan för VOF eftersom vi med kort varsel var tvungna att ställa in den planerade utbildningshelgen med över sextio personer anmälda till en rad olika kurser. Riktigt tråkigt, eftersom det var flera år sedan vi arrangerade en gemensam utbildningshelg med övernattnin g och den var efterlängtdad. Nu har vi flyttat fram arrangemanget för tredje gången till hösten 2021. Vem kunde tro det för ett år sedan när vi var tvungna att ställa in. Men vi tar nya tag för att skapa en helg med lika lockande kursutbud, i en miljö som passar för träning och förhoppningsvis en gemensam middag.

Folkhälsomyndigheten har gett rekommendationer under pandemin som RF och SOFT har uttolkat och översatt till orienteringen förutsättningar. De riktlinjerna har VOF följt. Det innebar att det inte genomfördes några distriktstävlingar alls under våren, men under hösten kunde anpassade tävlingar genomföras, inklusive de flesta DM tävlingarna. Tack vare engagerade och kreativa medlemmar i föreningarna har tävlingar, träningstävlingar och motionsarrangemang kunnat genomföras. Veckans bana och öppna banor med tidtagning med Livelox har blivit nya inslag när träningsarrangemangen har spridits ut över tid. Tyvärr kunde inte DM anordnas för PREO, MTBO eller stafetter.

Naturpasset och Hitta ut har slagit alla rekord det gläder oss. Vi har i år mer medlemmar i våra föreningar än på många år. Utmaningen för oss framöver blir att hålla tag i dessa nya orienteringsvänner!

En riktig baksida med pandemin har varit att våra ungdomar har haft få tävlingar att delta i, inställda läger och SM arrangemang som ändrats med kort varsel. Förståeligt att det kan vara svårt att hålla motivationen uppe när det är glest mellan tävlingar och glest mellan de gånger man träffar sina tränings- och tävlingskompisar. Men Ungdomskommittén och Team Värmland Orientering gör ett bra jobb och har ersatt läger med träningsdagar och utnyttjat de möjligheter som trots allt funnits!

MTBO kunde genomföra sina tävlingar med maximalt antal deltagare om femtio personer. Det blev en mer koncentrerad Värmlandsserie i år, men MTBO känns nu än mer etablerat i Värmland.

Vintern i början av 2020 gav inga bra förutsättningar för SkidO i Värmland med snöfattiga månader. Värmland har trots det ett gäng aktiva ungdomar som har fått resa till tävlingar. Extra roligt då med en värmlänning på prispallen i USM.

När det gäller ekonomin har pandemin påverkat oss. Eftersom det inte genomförts så många tävlingar så kommer VOF få lägre bidrag från tävlingsavgifter via SOFT. Vi har kunnat söka bidrag från regeringens stödpaket till idrotten. Vi har fått extra anslag från RF-SISU Värmland. Det i kombination med att vi har kunnat få bidrag från Tillväxtverket för korttidsarbete, att ha lägre bemanning på vårt kansli gör att vi ändå tar med oss ett bra ekonomiskt resultat in i 2021 så att vi kan planera för full verksamhet under 2021 trots lägre intäkter då.

Föreningsträffarna kunde genomföras i oktober när det var tillåtet att ses. Vi begränsade antalet till tjugo personer och det gav möjlighet att byta idéer mellan föreningarna om vad vi gjort annorlunda för att anpassa oss till Corona-läget. Många bra idéer att ta med framåt även när smittorisken inte styr så hårt. En annan fråga som diskuterades på föreningsträffarna var behovet av att ta fram en långtidsplan för värde tävlingar. Det lyckade Swedish League-arrangemanget under 2019 visar tydligt att vi måste samarbeta över klubbgränserna för att finna intressanta tävlingsområden med bra infrastruktur i kombination med tävlingsledning och funktionärer. Långtidsplanen har Tävlingskommittén fått i uppdrag att arbeta vidare med under 2021 tillsammans med föreningarna i Värmland.

Styrelsen uppskattar att vi har så många engagerade personer med i kommittéernas arbete. Det är ute i föreningarna som det händer och VOF vill vara ett stöd och komplettering, till det som kan vara svårt att nå i den lilla föreningen eller att ordna samarbeten över föreningsgränserna. Under 2021 kommer VOF att göra en ändring i stadgarna för att än mer trycka på att vi strävar efter ett jämställt föreningsarbete där både kvinnor och män, tjejer och killar engageras i våra kommittéer och styrelser. Detta är en ändring som utgår från Riksidrottsförbundet och Svenska Orienteringsförbundet, men som nuvarande styrelsen stödjer fullt ut. Vi har en sport med fantastiska förutsättningar för att både killar och tjejer kan tävla på lika villkor. Det vill vi ska avspeglas också bland våra ledare och i vår organisation.

Som avslutning vill vi rikta ett stort tack till våra stödorganisationer; Skogskarlarna, Skogsflickorna och RF-SISU Värmland, som genom ekonomiska bidrag och annan stöttning gör det möjligt att både bibehålla och utveckla vår verksamhet riktad till ungdomar och juniorer.

Karlstad 2021-02-10